

Parket magistraal

MELANIE DE VRIEZE

PARKET MAGISTRAAL

Manteau

© 2013 Uitgeverij Manteau / WPG Uitgevers België nv,
Mechelsesteenweg 203, B-2018 Antwerpen en Melanie De Vrieze

www.manteau.be
info@manteau.be

Vertegenwoordiging in Nederland
Singel 262
1016 AC Amsterdam
Postbus 3879
1001 AR Amsterdam

Eerste druk november 2013
Tweede druk december 2013

Omslagontwerp: Janpieter Chielens
Foto omslag: Thomas Sweertvaegher
Vormgeving binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 2881 1
D/2013/0034/283
NUR 400

INHOUD

VOORWOORD	7
1 Vier vrouwen	11
Melding van een misdrijf	16
An Schoonjans	18
Bernadette Baeyens	20
Caroline Dewitte	23
Ilse Vandenbroucke	24
Teamwerk	31
Eén en ondeelbaar	40
Competenties	43
2 Onderzoek	59
Soorten onderzoek	61
Osman Calli	65
Ogen en oren	70
Sporen en experts	77
De letter van de wet	83
Jimmy Hemeleers	89
Buikgevoel of ervaring	93
De macht van de media	94
Wie heeft het gedaan?	
En wie moet daardoor lijden?	97
Naïviteit kwijt	102
Streven naar een modern parket	113

3 Gevolgverlening	125
Seponering	129
Minnelijke schikking	136
Tweede kans	138
Dagvaarding	141
Drugbehandelingskamer	144
Snelrecht	145
Zitting	147
Toverstaf	150
POS	159
MOF	164
4 Tenuitvoerlegging van de straf	175
Strafuitvoeringsrechtbank	177
Probatiecommissie	179
EPILOOG	189

VOORWOORD

Het imago van justitie is slecht.

En voor een stuk zijn wij, als magistraten, daarvoor verantwoordelijk. Of minstens toch onze voorgangers. Want te lang sloten de magistraten zich op in hun zogenaamde ivoren toren, en werden ze een soms elitaire, maar in elk geval wereldvreemde verzameling.

Daar waren wel een aantal (goede?) redenen voor, zoals het geheim van het onderzoek en het absolute beroepsgeheim, zodat het gemakkelijker, en vooral veiliger was zich in een volledig stilzwijgen te hullen, eerder dan te zoeken naar een modus vivendi met pers en 'buitenwereld'.

Vandaag is het anders: de meeste parketten stellen zich transparant en creatief op om, binnen de begrenzings van de wet, te communiceren over datgene waarmee ze bezig zijn.

Maar de negatieve gevolgen van de eeuwenlange afzondering zitten nog diep geworteld in het collectief aanvoelen. De imago-onvriendelijke perceptie viert nog steeds hoogtij.

Jaarlijks verwerken de Belgische parketten een 700.000 nieuwe correctionele strafzaken en 1.600.000 nieuwe politiezaken. Voor het gerechtelijk arrondissement Gent gaat het dan over meer dan 40.000 correctionele zaken en 160.000 politiezaken. Deze dienen een voor een te worden afgehandeld op een kwaliteitsvolle manier en met het grootste respect voor de schade van elk slachtoffer en de rechten van verdediging van elke verdachte. Daarbij komt dat een inflatie van steeds wijzigende wetgeving de opvolging van deze strafzaken verlamt in een beklemmende wurggreep van procedureregels. En waar niets fout mag gaan, gebeurt het dan toch

wel eens dat in deze keten van mensenwerk een procedure-regel uit het oog wordt verloren. Het mag niet gebeuren en het is onvergeeflijk. Maar toch zal het nooit volledig kunnen worden vermeden, want justitie zal steeds mensenwerk blijven.

Als het imago slecht blijft, en het vertrouwen in justitie ondermaats, dan heeft dit te maken met de hiervoor omschreven negatieve erfenis, en het exponentieel in de verf zetten van de toch wel uitzonderlijke ‘blunder’ van justitie.

Als ik mijn parketmagistraten elke dag bezig zie, gedreven, dynamisch, een en al enthousiasme, steeds beschikbaar en inzetbaar, dan doet het me telkens opnieuw pijn dat realiteit en perceptie zo ver uit elkaar liggen. Elke baas zou zich in de zevende hemel wanen als hij, zoals ik, omringd zou zijn met zoveel intellect en dynamisme. En toch wordt justitie, waaronder de parketten, steevast afgeschilderd als onkundig.

En voor een stuk geldt hier dan ook het adagium ‘onbekend maakt onbemind’.

Vandaar dus dat ik niet lang heb getwijfeld toen de uitgeverij Manteau en auteur Melanie De Vrieze bij me aanklopten met het voorstel een boek te wijden aan de werkzaamheden van de parketmagistraat.

Het boek kan immers voor eens en altijd de laatste gesloten vensters van het parket openen. Uiteraard met dien verstande dat er niet gecommuniceerd wordt over individuele hangende zaken, en dat geen afbreuk wordt gedaan aan het geheim van welk onderzoek ook, of aan welke vorm van beroepsgeheim ook.

Als de vier vrouwelijke magistraten van mijn parket uiteindelijk bereid werden gevonden om mee te werken aan het project, dan is dit in eerste instantie omdat ze menen de spreekbuis te kunnen zijn van alle andere parketmagistraten.

Want de verhalen en de anekdotes die zij vertellen, en die uitvoerig weergegeven zijn in het boek, zijn dezelfde verhalen en anekdotes die ook andere parketmagistraten dagelijks beleven.

De auteur, Melanie De Vrieze, is erin geslaagd om het onontwarbaar kluwen – dat justitie toch wel is – beetje bij beetje te ontrafelen, en een zeer begrijpelijk en boeiend verhaal te weven rond het professionele leven van de vier vrouwen/magistraten bij mijn parket.

Dit boek is naar mijn aanvoelen in de eerste plaats dan ook een belangrijke aanwinst voor al wie, leek zijnde in de wereld van justitie, toch meer te weten wil komen over het wel en wee, het reilen en zeilen op een parket van de procureur des Konings, over de wijze waarop een strafonderzoek van aanvankelijk proces-verbaal stilaan groeit tot volwaardig strafdossier dat aan de rechtbank kan worden voorgelegd. En voor al wie meer te weten wil komen over de rol die ook de andere actoren van justitie daarin spelen.

En zo zal blijken dat het ambt van magistraat bij het parket van de procureur des Konings bekleed wordt door mannen en vrouwen die getuigen van dynamisme, werkkraft, enthousiasme, kortom van een en al passie.

Of zoals ik het altijd probeer te omschrijven tijdens de gastcolleges die ik aan de Universiteit Gent mag verzorgen: ‘Een rechter kun je vergelijken met een heel goede rode wijn, gewonnen uit een sterk druivenras. Hoe meer belegen, hoe meer body, smaak en dieprode kleur met een hoog tanninegehalte. Een substituut kun je vergelijken met een sublieme champagne, een krachtige brut met fijne parels, en een intense florale en fruitige smaak.’

Bij het lezen van dit boek zul je zonder enige twijfel de sprankelende dynamiek van het leven van een parketmagistraat mee kunnen beleven.

Johan Sabbe
procureur des Konings bij de rechtbank
van eerste aanleg te Gent

Gent, 20 september 2013

1

VIER VROUWEN

Die ene zaak was voor An Schoonjans, toen advocate aan de balie van Gent, het kantelpunt. Op dat moment besliste ze om voor de magistratuur te kiezen. In 2001 verdedigde An een man die feiten gepleegd had met ernstige gevolgen voor het slachtoffer. De man schreeuwde echter zijn onschuld uit. Uit zijn dossier bleek dat er redenen waren om te geloven dat hij onschuldig was. 'Ik heb die man met hand en tand verdedigd en kreeg voor hem een vrijspraak', zegt An. 'Na het proces kwam hij bij mij en zei vlakaf in mijn gezicht dat hij die feiten wel gepleegd had. Misschien zijn er advocaten die daar geen moeite mee hebben, maar ik kon me er niet mee verzoenen. De gevolgen voor de familie van het slachtoffer waren zo groot. Het was heel onrechtvaardig wat hij gedaan had. Dat blijft aan je ribben kleven voor de rest van je leven. Ik vind dat iedereen een tweede kans verdient, maar je moet wel je verantwoordelijkheid dragen. Je moet nog altijd naar jezelf in de spiegel kunnen kijken. Het niet nemen van je verantwoordelijkheid is soms erger dan de fout zelf die je begaan hebt.' Op dat moment besliste An Schoonjans om parketmagistraat te worden.

Wat het parket of het Openbaar Ministerie doet, is nauwelijks bekend bij het grote publiek. Meestal zijn we alleen maar

op de hoogte van het begin en het einde van de schakel: het misdrijf en de strafmaat, die enkele weken, maanden of jaren later uitgesproken wordt. Wat daartussen gebeurt, blijft in het duister gehuld. Nochtans zijn parketmagistraten van bij het proces-verbaal tot de uitspraak in de rechtbank en zelfs nadien bij het uitvoeren van de straf, betrokken bij een misdrijf. De parketmagistraten hebben in strafzaken drie belangrijke taken: het opsporen van misdrijven en het verzamelen van bewijzen, gevolg verlenen aan de zaak en erop toezien dat de straf uitgevoerd wordt. Bij het uitoefenen van de taken respecteert het parket de wet en de fundamentele rechten en vrijheden van de burger, op een onpartijdige en onafhankelijke wijze. Het parket wil proactief en repressief de criminaliteit verminderen en bijdragen tot een leefbare en veilige samenleving.

Wanneer de parketmagistraten een straf vorderen tegen de verdachten in de rechtbank, staan ze op. Daarom worden ze ook de staande magistratuur genoemd. Naast de strafzaken verleent het Openbaar Ministerie ook advies in burgerlijke zaken.

Er zijn verschillende redenen waarom parketmagistraten minder in de schijnwerpers lopen en dus minder gekend zijn. In de eerste plaats heeft dit te maken met de deontologie van de parketmagistraten. Ze zijn immers gebonden aan het beroepsgeheim. In het belang van het onderzoek zullen ze over bepaalde zaken niet kunnen communiceren omdat ze in die fase van het onderzoek naar de waarheid zoeken en het vermoeden van onschuld respecteren. Daarnaast is het parket ook niet geneigd om zelf naar buiten te treden, tenzij in heel uitzonderlijke gevallen, en te communiceren over de taken en waarvoor het staat. Nochtans vertegenwoordigt het Openbaar Ministerie de samenleving in de rechtbank.

Gelukkig is er de voorbije jaren een kentering in die gesloten houding gekomen. De ivoren toren waarvan vroeger spra-

ke was, behoort stilaan tot het verleden. Door transparanter en opener te communiceren over wat het parket precies doet, krijgt het grote publiek een correcter beeld van justitie.

Om een goed beeld te kunnen schetsen van het parket van Gent, dat bestaat uit een veertigtal substituten, volgden we vier vrouwelijke substituten tijdens hun dag- en nachtdiensten. AnSchoonjans, Bernadette Baeyens, Caroline Dewitte en Ilse Vandenbroucke hebben misschien elk hun eigen karakter, persoonlijkheid en visie op de functie van parketmagistraat oftewel substituut-procureur des Konings, ze delen wel een grote passie voor hun job, zijn gedreven en streven naar gerechtigheid.

De vier substituten zijn ook moeders. Dat maakt hun job soms moeilijker. Ze kijken minder onbevangen naar de maatschappij. Hun werk laat hen nooit los, maar tegelijk zijn ze blij om 's avonds naar hun gezin terug te keren. De vier parketmagistraten geven ook toe dat ze veranderd zijn door hun beroep. Ze zijn hun naïviteit verloren. Maar niet hun menselijkheid, en dat is een belangrijke nuance. De vier vrouwen hebben immers niet alleen aandacht voor het slachtoffer, maar ook voor de dader. Ze kijken naar de menselijke kant van de dader en proberen zich in zijn wereld in te leven. Ze oordelen streng maar rechtvaardig, zodat recht kan zegevieren.

De vier vrouwen kozen ook resoluut voor een job bij het parket. An Schoonjans, Bernadette Baeyens en Caroline Dewitte waren eerst advocaat voor ze de overstap naar de magistratuur maakten. Hoewel ze de job van advocaat graag uitoefenden, wilden ze op een bepaald ogenblik aan de andere kant staan en opkomen voor de belangen van de maatschappij, zonder dat ze zichzelf als wereldverbeteraar beschouwen. Bij An Schoonjans en Bernadette Baeyens was één bepaalde zaak de doorslaggevende factor voor hun overstap. Ilse Vandenbroucke en Caroline Dewitte wisten vrij snel - al tijdens

hun gerechtelijke stage – dat hun hart bij het Openbaar Ministerie lag.

In België kun je alleen parketmagistraat worden na het afleggen van een examen dat door de Hoge Raad voor de Justitie georganiseerd wordt. Het examen peilt niet alleen naar de intellectuele capaciteiten, maar sinds kort zijn er ook psychotechnische proeven.

In de praktijk zijn er drie manieren om parketmagistraat te worden. Een eerste weg is via het vergelijkend toelatingsexamen tot de gerechtelijke stage. Dit examen is bedoeld voor juristen met weinig beroepservaring, minimaal een jaar, die een loopbaan als magistraat willen beginnen. Het vergelijkende toelatingsexamen is een onrechtstreekse toegang tot de magistratuur, want de kandidaten moeten nadat ze geslaagd zijn voor het examen eerst nog een stage doorlopen voor ze kunnen solliciteren bij het parket, ook wel postuleren genoemd. De gerechtelijk stagiairs hebben keuze tussen de korte stage (18 maanden) en de lange stage (36 maanden). Bij de korte stage postuleren ze onmiddellijk bij het parket, terwijl de lange stage ook toegang verleent tot de zittende magistratuur (de zetel).

De korte stage duurt achttien maanden en verleent toegang tot het ambt van magistraat bij het Openbaar Ministerie. De stage omvat naast een theoretische opleiding ook een praktische vorming. Het eerste jaar lopen ze stage bij het parket van de procureur des Konings en/of van de arbeidsauditeur. Daarna starten de stagiairs een buitenstage voor een periode van drie maanden, onder meer in een straf-inrichting, een politiedienst, het federaal parket of in een juridische dienst van een openbare economische of sociale instelling. De laatste drie maanden lopen ze opnieuw stage bij het parket van de procureur des Konings en/of van de arbeidsauditeur.

De lange stage duurt drie jaar en verleent niet alleen toe-

gang tot het ambt van magistraat bij het Openbaar Ministerie, maar ook tot dat van de zittende magistratuur. Hier bestaat de stage eveneens uit een theoretische opleiding (een cyclus van cursussen) en een praktische vorming. De stage bestaat uit verschillende stadia. De eerste vijftien maanden lopen de kandidaten stage bij het parket van de procureur des Konings en/of van de arbeidsauditeur. Daarna gaan ze zes maanden aan de slag in een strafinrichting, een politiedienst, het federaal parket, een kantoor van een notaris of van een gerechtsdeurwaarder of in een juridische dienst van een openbare economische of sociale instelling. De laatste vijftien maanden lopen ze stage in één of meer kamers van een rechtbank van eerste aanleg of een arbeidsrechtbank.

Na de stage kunnen de gerechtelijk stagiairs benoemd worden tot substituut-procureur des Konings of rechter. Wie geslaagd is voor het examen en de stage succesvol doorlopen heeft, wordt echter niet automatisch magistraat. Het blijft wachten op een openstaande vacature bij het parket of de rechtbank. Deze plaatsen worden geregeld gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Een tweede manier om parketmagistraat te worden is via het examen inzake beroepsbekwaamheid. Dit examen is gericht op juristen met meer beroepservaring en geeft rechtstreeks toegang tot de magistratuur. Kandidaten hoeven dus geen stage te volgen. De geslaagden zijn niet verplicht zich onmiddellijk kandidaat te stellen voor een ambt in de magistratuur. Het getuigschrift van beroepsbekwaamheid is zeven jaar geldig.

Een derde weg is via het mondelinge evaluatie-examen, maar deze vorm komt minder vaak voor. Dit examen richt zich op personen die minstens twintig jaar ervaring hebben aan de balie of ten minste vijftien jaar advocaat zijn en minstens vijf jaar een functie hebben waaruit een kennis van het recht blijkt.

_____ MELDING VAN EEN MISDRIJF _____

Mensen die verdacht worden van het plegen van een strafbaar feit krijgen met het parket te maken. Het gaat over feiten die in het strafwetboek en in bijzondere strafwetten voorkomen, zoals diefstal, drugsgerelateerde feiten, vernieling, afpersing, brandstichting, zedenzaken, valsheid in geschrifte, witwassen, oplichting, verkeersinbreuken, partnergeweld, stalking, cybercrime, mensenhandel, milieu- en stedenbouwkundige overtredingen, jeugdzaken, bedreiging, mishandeling, slagen en verwondingen, doodslag en moord.

Meldingen van misdrijven komen op verschillende manieren bij het parket terecht. De meeste misdrijven komen binnen via een proces-verbaal dat is opgesteld door de politie wanneer burgers aangifte doen of wanneer de politie tijdens het patrouilleren zelf misdrijven vaststelt. Tijdens de dagen nachtdiensten wordt het parket bij ernstige feiten telefonisch ingelicht door de politie. De substituut geeft de politie en andere opsporingsdiensten dan verschillende opdrachten om bewijzen te verzamelen.

Het parket ontvangt ook wel anonieme brieven van burgers. De parketmagistraten starten dan een dossier op en kijken of er voldoende gegevens in de brief staan, zodat de politie kan onderzoeken of er sprake is van een misdrijf. Is de brief niet anoniem geschreven, dan wordt de schrijver van de brief nog eens bevraagd. Dat is de zogenaamde klachtbevestiging. Burgers leggen soms ook klacht neer aan het loket van het parket. Ambtshalve kunnen parketmagistraten zelf een proces-verbaal opstellen aangezien ze officier van gerechtelijke politie zijn. Ook advocaten, gerechtsdeurwaarders, notarissen, verzekeringsmaatschappijen en privédetectives lichten het parket soms in van een misdrijf.

Zodra de substituut melding krijgt van een misdrijf, schiet deze in actie. Juridisch wordt een onderscheid gemaakt tus-

sen drie soorten misdrijven: overtredingen, wanbedrijven en misdaden.

Overtredingen zijn de lichtste vorm van misdrijven. Het gaat voornamelijk over verkeersinbreuken, maar ook over bijvoorbeeld nachtlawaai of openbare dronkenschap. Overtredingen worden bestraft met een geldboete en/of een gevangenisstraf tot acht dagen. Deze zaken worden behandeld voor de politierechtbank.

Wanbedrijven, zoals diefstal, stalking, drugsgerelateerde feiten, misbruik van vertrouwen, oplichting of slagen en verwondingen, worden zwaarder bestraft. Ze komen voor de correctionele rechtbank en worden bestraft met een geldboete en/of een gevangenisstraf van minimaal acht dagen tot maximaal vijf jaar.

Misdaden worden het zwaarst bestraft. Hieronder vallen onder meer aanranding van de eerbaarheid van een minderjarige, verkrachting en moord. Een misdaad wordt bestraft met een celstraf van minstens vijf jaar. De meeste van deze misdaden behoren tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank. Het hof van assisen, bestaande uit drie beroepsrechters en een volksjury, spreekt zich uit over een beperkt aantal misdaden, zoals moord.

Soms komt het parket ook tussenbeide voor feiten die later geen misdrijf blijken te zijn. Op het ogenblik dat het parket kennis krijgt van de feiten is dat vaak niet helemaal duidelijk. Toch neemt de parketmagistraat iedere zaak serieus en wordt alles onderzocht. Na onderzoek kan een verdacht overlijden om een ongelukkige val blijken te gaan. Een kind dat dood aangetroffen wordt op de achterbank van de auto blijkt na autopsie een natuurlijke dood gestorven te zijn. En een op het eerste gezicht onrustwekkende verdwijning kan het zoveelste geval zijn van een minderjarige die wegloopt, maar na een week naar huis of de instelling terugkeert.

An Schoonjans studeerde rechten aan de Universiteit Gent. Ze was ook Erasmusstudent aan de universiteit in Brest (Bretagne, Frankrijk). Ze liep nadien stage bij stafhouder Piet Van Eeckhaut en werd in 1995 advocaat aan de balie van Gent. An heeft goede herinneringen aan die tijd. 'Ik doorkruiste het land om in de verschillende gevangenissen de cliënten te bezoeken, om de dossiers in te zien op de griffies en zaken te pleiten voor de verschillende rechtbanken. Ik werd onmiddellijk voor de leeuwen geworpen. Mijn patron en alle advocaten op het kantoor hielden vaak consultaties tot 's avonds laat, soms zelfs 's nachts. Ik bereidde ook de assisenzaken van Piet Van Eeckhaut voor en volgde die zittingen. In die periode werd ik ook voor het eerst geconfronteerd met gruwelijke foto's in strafdossiers en met schrijnende situaties. Het was een zeer intense en tegelijk fantastische periode. Ik heb er bijzonder veel geleerd, ook op menselijk vlak.'

Na enkele jaren besliste An haar eigen advocatenkantoor te starten. Naast haar eigen zaken werkte ze ook nog op freelancebasis voor Piet Van Eeckhaut, waarbij ze dan vooral zijn assisenzaken bleef opvolgen.

Ook al oefende An de job van advocaat graag uit, op een bepaald moment wou ze aan de andere kant staan. De zaak van de man die zijn onschuld uitschreeuwde maar achteraf toegaf dat hij het wel gedaan had, gaf de doorslag. 'Ik wilde zelf dossiers tot op het bot uitspitten om de waarheid te vinden, en zelf achterhalen wat er precies gebeurd is. Wat is het motief van de dader? Waarom heeft hij die feiten gepleegd? Als advocaat hoor je dit wel van je cliënten, maar ze laten ook niet altijd het achterste van hun tong zien. Daarnaast wilde ik de burger ook een groter veiligheidsgevoel geven. Het parket komt in de rechtbank immers op voor de samenleving.'

An legde het examen inzake beroepsbekwaamheid af. Toen er een plaats vrijkwam voor substituut bij het parket in Gent, postuleerde ze voor de functie. In 2003, na acht jaar advocatuur, werd ze substituut-procureur des Konings of parketmagistraat. ‘Wanneer je geslaagd bent voor het examen inzake beroepsbekwaamheid hoef je geen stage te volgen, maar word je verwacht om onmiddellijk zelfstandig een kabinet te beheren. Ik had het geluk om in het toen nog oude gerechtsgebouw aan het Koophandelsplein een bureau te delen met Herlinde Vansteenkiste, substituut-procureur des Konings bij het parket van Gent. Zij heeft me toen opgeleid en me de knepen van het vak geleerd. Door ook af en toe mee op patrouille te gaan met de politie, heb ik snel veel bijgeleerd.’

Als parketmagistraat heeft An het gevoel dat ze voor de maatschappij een meerwaarde kan betekenen. ‘Als advocaat doe je iets voor een individu. Je haalt daar ook veel voldoening uit omdat je soms het leven van de cliënt in positieve zin helpt evolueren... Maar aan de job van parketmagistraat zit nog een extra dimensie. Je doet het voor de burger, voor de maatschappij en dat vind ik bijzonder aan het beroep. Op het parket zit je trouwens nooit in een stramien, iedere dag is anders. Je komt ’s morgens naar je werk en je weet nooit hoe de dag zal evolueren. Dat is het boeiende eraan, onverwachte zaken krijgen voorrang. Je zit op de eerste rij en neemt zelf de beslissingen.’

Ondanks haar bewuste keuze om parketmagistraat te worden vindt An het een onbetwistbare meerwaarde dat ze voordien advocaat was. ‘Dat stropers de beste boswachters zijn, is algemeen bekend. Hoe verdachten in elkaar zitten en hoe ze denken, is voor ons geen raadsel. Je hebt als advocaat die verhaaltjes al eens gehoord. Je weet wanneer ze aan het liegen zijn of wanneer ze je blaasjes wijsmaken.’

Onze tweede parketmagistraat, Bernadette Baeyens, legde het vergelijkend toelatingsexamen tot de gerechtelijke stage af en volgde de korte stage. Net als An Schoonjans en Caroline Dewitte was ze eerst enkele jaren advocaat voordat ze de overstap maakte naar de magistratuur. Ook bij haar gaf één bepaalde zaak de doorslag.

Bernadette studeerde rechten aan de Universiteit Gent. Wat iemand ertoe brengt om een misdrijf te plegen, wetende dat het verkeerd is, heeft haar altijd geboeid. ‘Dat is de basis van ons strafrecht. 99,9 procent van de feiten worden gepleegd door mensen die weten dat het verkeerd is, maar toch maken ze de bewuste keuze en nemen ze het risico. Ik wou daar vat op krijgen, weten hoe dat in elkaar steekt. Tijdens je studies rechten moet je veel regels en wetten uit het hoofd kennen, maar er zit zoveel menselijkheid achter. Dat heeft me altijd enorm aangetrokken.’

Na haar studies rechten werd ze advocaat aan de balie van Brussel. Ze werkte in het kantoor van Werner Daem, waar ze van hem veel ruimte kreeg. ‘Hij was een goede leermeester’, zegt Bernadette. ‘In veel Brusselse kantoren zijn pro-Deo-klanten niet welkom omdat dit niet past bij het chique imago, maar ik mocht die zaken wel doen van mijn patron. Ik kreeg dus alle strafrechtzaken. Verscheen iemand voor de raadkamer en vroeg hij om een advocaat, dan kreeg ik de kans om te gaan. Ik vond dat fantastisch. In die periode heb ik veel tijd doorgebracht in de gevangenis. Op dat moment ben je het enige aanspreekpunt van de daders.’

Op een dag komt via de fax een melding binnen van een jongen die een advocaat nodig heeft. Wanneer Bernadette naar de gevangenis gaat, zit voor haar een jongeman die net achttien jaar geworden is. Hij wil niet vertellen wat er gebeurd is, maar haalt een bundel papieren tevoorschijn en vraagt